Aan Commissie 2 november 2026
Algemeen bestuur 23 november 2026

# Adviesnota

| | | | |
|---|---|---|---|
| | | Portefeuillehouder: | |
| Datum | 12 oktober 2026 | Bestuurlijk | drs. C. van Dijk MA |
| Documentnummer | 2041165/2041169 | | |
| Projectnummer | | Bestuursprogramma | Bestuur en belastingen |
| Bijlage(n) | 3 | | |

Onderwerp Begroting 2027

**Voorstel**

Aan de commissie wordt gevraagd advies uit te brengen over onderstaand voorstel aan het algemeen bestuur:

Instemmen met onderstaande punten:

1. De begroting 2027 en de meerjarenraming 2028-2031 vast te stellen;
2. Het begrote resultaat 2027 voor de taak watersysteembeheer ad. -€ 0,3 miljoen als volgt te bestemmen:
    a. € 1,7 miljoen te onttrekken aan de bestemmingsreserve tariefsegalisatie Watersysteembeheer;
    b. € 1,4 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve HWBP;
3. Het begrote resultaat 2027 voor de taak zuiveringsbeheer ad. € 0,55 miljoen toe te voegen aan de bestemmingsreserve tariefsegalisatie Zuiveringsbeheer;
4. Het overzicht geprogrammeerde investeringen (bijlage 2) vast te stellen;
5. De voorbereidingskosten van niet-reguliere investeringen uit bijlage 2 tot een maximum van € 2,0 miljoen per investering te autoriseren;
6. Het college van dijkgraaf en heemraden de bevoegdheid te verlenen leningen aan te trekken tot een maximaal het bedrag van € 278,3 miljoen;
7. De subsidieplafonds 2027 vast te stellen voor de volgende regelingen:
    a. Waterbewustzijn op € 85.000
    b. Watersparen op € 212.500
    c. Klimaatadaptatie op € 212.500
8. De werkwijze van 109a onderzoeken aan te passen door de onderwerpkeuze door het dagelijks bestuur te laten vaststellen zonder consultatie van het algemeen bestuur.

Ter informatie bijgevoegd:

9. de uitvoeringsinformatie (bijlage 3).

**Inleiding**
Met deze begroting 2027 kiest u voor een koers waarin de uitvoering van onze wettelijke taken centraal staat. Daarbij vormen innovatie en werken aan een toekomstbestendig beheergebied speerpunten. We investeren in waterveiligheid, een robuust watersysteem, een duurzame waterketen en een weerbare organisatie. Een belangrijke mijlpaal is de start van de dijkversterking Grebbedijk en uitwerkingen van de toekomstige versterkingen langs de IJssel. Voor de waterkwaliteit worden de laatste KRW-maatregelen uitgevoerd en aanvullende verbetermaatregelen gerealiseerd, onder meer via beekdalherstel. Samen met 21 gemeenten, de provincie Gelderland en het rijk verwachten we dat we veel van onze watersysteemprojecten via de Aanpak Veluwe te realiseren. Ook wordt samengewerkt met grondeigenaren aan een robuust water- en bodemsysteem door water beter vast te houden, grondwatervoorraden te beschermen en klimaatadaptatie sterker te verankeren in ruimtelijke ontwikkelingen. In de waterketen wordt uitvoering gegeven aan omvangrijke projecten op de rioolwaterzuiveringen van onder meer Hattem, Bennekom, Harderwijk, Ede en Amersfoort, gericht op capaciteit, duurzaamheid en toekomstbestendigheid. Daarnaast wordt verder gebouwd aan circulariteit, energieneutraliteit en vermindering van de uitstoot van broeikasgassen. De start van de bouw van de zuivering van de toekomst in Bennekom is een mijlpaal. De organisatie investeert tegelijkertijd in professioneel assetmanagement, vervanging van vitale infrastructuur en versterking van de cyber- en informatiebeveiliging. We bouwen verder aan een organisatie waarin iedere medewerker zich thuis voelt en zich maximaal kan ontplooien.
Tot slot staat het jaar in het teken van de waterschapsverkiezingen en de voorbereiding en inwerkingtreding van een nieuwe bestuursperiode, waarbij continuïteit hopelijk wordt gecombineerd met ruimte voor nieuwe bestuurlijke accenten.

**Beoogd effect**
De begroting geeft de inhoudelijke en financiële basis om onze doelen in 2027 uit te voeren en de daarvoor benodigde middelen te genereren. De begroting draagt bij aan transparantie van ons werk als waterschap. We geven inzicht in onze doelen, wat we concreet gaan doen in 2027 en wat dit gaat kosten.

**Argumenten**
*1.1 Daarmee worden de baten en lasten per programma geautoriseerd.*
Het budgetrecht berust bij het algemeen bestuur. In artikel 7 lid 1 van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Waterschap Vallei en Veluwe 2025' zijn de afspraken over de exploitatie vastgelegd. Het algemeen bestuur autoriseert het college van dijkgraaf en heemraden met het vaststellen van de begroting om het opgenomen beleid uit te voeren. Autorisatie vindt plaats op het niveau van de baten en lasten per programma en op het niveau van belastingopbrengsten en overige dekkingsmiddelen. Hiermee worden alle afzonderlijke verplichtingen geaccordeerd die in de programma's en de raming van de belastingopbrengsten besloten liggen.

*1.2 De begroting is opgesteld conform het kader uit de Perspectiefnota.*
De begroting 2027 is opgesteld binnen het kader van de lastendruk zoals opgenomen in de Perspectiefnota 2027. In de begroting zijn actualisaties doorgevoerd en is het amendement 'Niet afwentelen op de toekomst' in de begroting en meerjarenraming verwerkt

*4.1 Daarmee worden de investeringen gelabeld als regulier of niet-regulier.*
De bevoegdheden rondom investeringen zijn afhankelijk van de aard van de investering. Onderscheid wordt gemaakt in:

- reguliere investeringen: vervangingsinvesteringen (investeringen om de bedrijfsmiddelen op doelmatige wijze op orde te houden) en algemene investeringen (investeringen in machines, vervoermiddelen, apparaten, werktuigen, hard- en software, inventaris en inrichting in bedrijfsgebouwen en woonruimten e.d.);
- niet-reguliere investeringen: investeringen die door het algemeen bestuur als zodanig zijn betiteld vanwege een hoger risicoprofiel, een grote maatschappelijke impact, grote imago risico's en belangrijke bestuurlijke ambities.

In artikel 6 lid 3 van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Waterschap Vallei en Veluwe 2025' is daarom bepaald dat bij de begrotingsbehandeling een overzicht wordt geagendeerd van de geprogrammeerde investeringen weergegeven, waarbij is aangegeven of het een reguliere of niet-reguliere investering is.

*4.2 Daarmee worden de reguliere investeringen geautoriseerd.*
Het budgetrecht berust bij het algemeen bestuur. Volgens artikel 7 lid 2 van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Waterschap Vallei en Veluwe 2025' autoriseert het algemeen bestuur met het vaststellen van de (meerjaren)begroting de voorgenomen reguliere investeringen per programma voor de planperiode. Het college van dijkgraaf en heemraden kan na vaststelling van dit overzicht de voorgenomen reguliere investeringen uitvoeren en kredieten verstrekken voor deze investeringen.

*5.1 Daarmee kan het college van d&h deze voorbereidingskredieten rechtmatig verstrekken.*
Met het vaststellen van de begroting blijft het algemeen bestuur bevoegd over de niet-reguliere investeringen. In artikel 9 lid sub c van de Organisatieverordening is echter bepaald dat het college van d&h gemandateerd wordt door het algemeen bestuur tot het beschikbaar stellen van kredieten voor voorbereidingskosten van niet-reguliere investeringen die zijn opgenomen in de vastgestelde (meerjaren)begroting tot een maximum van € 2,0 miljoen bruto per investering. Om deze voorbereidingskredieten rechtmatig te kunnen verstrekken, dient het algemeen bestuur de voorbereidingskosten van voorgenomen niet-reguliere investeringen tot een maximum van € 2 miljoen te autoriseren. Zonder deze autorisatie leidt het verstrekken van een niet-regulier voorbereidingskrediet namelijk tot een acceptabele begrotingsonrechtmatigheid.

*6.1 Daarmee kan de financieringsfunctie in 2027 worden uitgeoefend.*
Middels ondermandaat is de treasurycommissie bevoegd om leningen af te sluiten. Hiertoe is het wel noodzakelijk dat het algemeen bestuur bij het vaststellen van de begroting het maximumbedrag vaststelt van aan te trekken leningen in het begrotingsjaar. Conform voorgaande jaren is dit bedrag berekend op basis van de vermogensbehoefte zoals toegelicht in paragraaf 5.1.1 van de begroting:

- 100% van de vermogensbehoefte in 2027 ad € 175,9 miljoen;

- 50% van de vermogensbehoefte in 2028 ad € 204,7 miljoen = € 102,4 miljoen om in te kunnen spelen op veranderende rentepercentages en flexibiliteit te behouden in de uitvoering van investeringen.

In de bestuurlijke rapportages wordt het algemeen bestuur geïnformeerd over de uitvoering van de financieringsfunctie.

*7.1 Dit is nodig om in 2027 subsidies te kunnen verstrekken.*
In de betreffende subsidieregelingen is opgenomen dat het algemeen bestuur het subsidieplafond vaststelt. Binnen dit plafond en rekening houdend met de overige subsidievoorschriften kunnen in het begrotingsjaar subsidies worden verstrekt.

*8.1 Inmiddels is een rekenkamer geïnstalleerd.*
Op grond van artikel 109a van de Waterschapswet verricht het dagelijks bestuur periodiek onderzoek naar de doelmatigheid en de doeltreffendheid van het door hem gevoerde bestuur.

In de commissie F.B.A. van 10 februari 2020 is gesproken over de gewenste invulling van deze onderzoeksverplichting en of een rekenkamerfunctie daarbij toegevoegde waarde heeft. Naar aanleiding van dit gesprek is destijds geen rekenkamercommissie ingesteld, maar is om die reden in het algemeen bestuur van 4 maart 2020 besloten om de onderwerpkeuze van artikel 109a doelmatigheidsonderzoeken ter consultatie voor te leggen aan het algemeen bestuur.

Inmiddels is een rekenkamer geïnstalleerd. Daarmee bestaan er nu twee afzonderlijke instrumenten voor onderzoek naar doelmatigheid en doeltreffendheid. De rekenkamer verricht onafhankelijke onderzoeken ten behoeve van het algemeen bestuur, terwijl de onderzoeken op grond van artikel 109a van de Waterschapswet plaatsvinden onder verantwoordelijkheid van het dagelijks bestuur. Gelet op deze onderscheiden rollen en verantwoordelijkheden wordt voorgesteld om het dagelijks bestuur zelfstandig te laten beslissen over de keuze van onderzoeksonderwerpen en de inrichting van de onderzoeken op grond van artikel 109a van de Waterschapswet. Dit draagt bovendien bij aan een efficiënter onderzoeksproces en een duidelijke afbakening van bevoegdheden.

*8.2 De informatiepositie van het algemeen bestuur blijft hierbij onverminderd gewaarborgd.*
Artikel 109a, tweede lid, van de Waterschapswet bepaalt dat het dagelijks bestuur schriftelijk verslag uitbrengt aan het algemeen bestuur over de resultaten van de uitgevoerde onderzoeken. Daarnaast is in artikel 23, vierde lid, van de Verordening financieel beleid, beheer en organisatie vastgelegd dat het dagelijks bestuur in de paragraaf bedrijfsvoering van de begroting en de jaarstukken rapporteert over de voorgenomen onderzoeken en de voortgang daarvan.

**Kanttekeningen en risico's**
*1.1 Er spelen onzekerheden bij de realisatie van de doelen.*
In hoofdstuk 3 van de begroting is per programma expliciet aangegeven wat de onzekerheden (kansen en risico's) zijn rondom het realiseren van de doelen.

**Financiën**
De tarieven in de begroting zijn verwerkt in de volgende lastendrukprofielen voor 2027.

| LASTENDRUKPROFIEL x 1 euro | 2026 | 2027 | stijging '27 | stijging '27 PPN |
|---|---|---|---|---|
| eenpersoonshuishouden huur | 157 | 171 | 8,9% | 8,9% |
| meerpersoonshuishouden huur | 329 | 358 | 8,8% | 9,1% |
| meerpersoonshuishouden koop | 405 | 436 | 7,7% | 8,1% |
| Agrarisch bedrijf bemalen | 5.077 | 5.572 | 9,7% | 9,7% |
| Agrarisch bedrijf onbemalen | 3.510 | 3.847 | 9,6% | 9,5% |
| Natuurterrein | 4.040 | 4.410 | 9,2% | 9,2% |
| Groothandel | 1.226 | 1.248 | 1,8% | 2,0% |
| Productiebedrijf voedingsmiddelen | 28.921 | 31.024 | 7,3% | 7,6% |

De stijgingspercentages zijn nagenoeg gelijk aan die in de Perspectiefnota 2027.

**Personele consequenties**
n.v.t.

**Veiligheidsaspecten**
n.v.t.

**Prioritering**
n.v.t.

**Juridische aspecten**
Zoals in deze adviesnota toegelicht autoriseert het algemeen bestuur met het vaststellen van de begroting de uitvoering hiervan. In artikel 8 en 9 van de 'Verordening financieel beleid, beheer en organisatie Waterschap Vallei en Veluwe 2025' zijn de kaders vastgelegd voor de uitvoering van de begroting en de ruimte hierin.

**Communicatie en participatie**
- Na de commissievergadering van 2 november wordt de begroting vanaf 7 november 14 dagen ter inzage gelegd. De ter inzagelegging wordt via de media gecommuniceerd.
- Een persbericht wordt opgesteld rondom de vaststelling van de begroting.
- Bij de belastingaanslagen wordt een (digitale) bijsluiter gevoegd.

**Vervolg en Monitoring**
n.v.t.

**Bijlagen**
1. Begroting 2027 (inclusief meerjarenraming 2028 t/m 2031)
2. Overzicht geprogrammeerde investeringen
3. Uitvoeringsinformatie 2027 (ter informatie)

**Ondertekening**
Dijkgraaf en heemraden

**Advies**